

45767 - در قربانی شتر بهتر است، سپس گاو، سپس گوسفند، سپس اشتراک در قربانی

سوال

در قربانی چه چیز بهتر است؟ قربانی کردن گوسفند یا اشتراک در قربانی یک گاو؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«بهترین قربانی شتر است، سپس گاو، سپس گوسفند، سپس اشتراک در قربانی یک گاو. این قول ابوحنیفه و شافعی است، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - درباره نماز جمعه می‌فرمایند: «کسی که در ساعت نخست [به نماز جمعه] برود مانند آن است که یک شتر قربانی کرده باشد، و کسی که در ساعت دوم برود مانند آن است که یک گاو قربانی کرده باشد، و کسی که در ساعت سوم برود مانند آن است که قوچ شاخداری ذبح کرده باشد، و کسی که در ساعت چهارم برود مانند آن است که مرغی ذبح کرده باشد و کسی که در ساعت پنجم برود مانند آن است که تخم مرغی تقدیم کرده باشد» به روایت بخاری (۸۸۱) و مسلم (۸۵۰).

و از آنجایی که این ذبحی است که با آن به الله نزدیکی جسته می‌شود، شتر در آن بهتر است، مانند هدی (قربانی حرم).

گوسفند بهتر از اشتراک (یعنی قربانی کردن شریکی) شتر است؛ زیرا ریخته شدن خون در قربانی مورد نظر است، و کسی که به تنهایی یک قربانی انجام دهد، به تنهایی صاحب این قربت است. قوچ، بهترین نوع گوسفند است زیرا قربانی پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بود و گوشت آن بهتر است» (المغنی به اختصار: ۱۳ / ۳۶۶).

از علمای انجمن دائم فتوا پرسیده شد: کدام یک برای قربانی بهتر است: قوچ یا گاو؟

آنان چنین پاسخ دادند:

«بهترین قربانی شتر است، سپس گاو، سپس اشتراک در یک شتر یا گاو؛ زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: «کسی که در ساعت اول [برای حضور در نماز جمعه] برود مانند آن است که شتری قربانی کرده باشد...».

وجه دلالت در این حدیث، تفاوت و برتری در تقرب به خداوند میان قربانی کردن شتر و گاو و گوسفند است و شکی در این نیست که قربانی کردن از بزرگترین قربات به درگاه الله تعالی است و همچنین شتر گران‌تر و گوشتش بیشتر و سودمندتر

است و این قول امامان ابوحنیفه و شافعی و احمد است و مالک می‌گوید: گوسفندی که جذع باشد (به سن قربانی رسیده باشد) سپس گاو، سپس شتر؛ زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - دو قوچ را ذبح کرد و ایشان - صلی الله علیه وسلم - بهترین کار را انجام می‌دهند.

پاسخ سخن امام مالک این است که: ایشان - صلی الله علیه وسلم - گاه برای نرمش در حق امتشان کاری را که اولی است انجام نمی‌دهد و دوست ندارد که بر آنان سخت بگیرد، و پیشتر بهتر بودن شتر از گاو و گوسفند بیان شد، والله اعلم».

(فتاوی اللجنة الدائمة: ۳۹۸ / ۱۱).

و شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - در کتاب «احکام الأضحیة» می‌گوید:

«در قربانی شتر بهتر است، سپس گاو، اگر یک نفر کاملاً آن را قربانی کند [نه در شراکت با دیگران]، سپس گوسفند، سپس بز، سپس یک هفتم شتر، سپس یک هفتم گاو».